

Joanna Chmielewska (2 kwietnia 1932 w Warszawie - 7 października 2013 tamże)

Ta pisarka urodzona w Warszawie

pokonała połowę świata prawie,

gdy z nieboszczykiem

za Atlantykiem

grała w detektywistycznej zabawie.

(ebs)

Joanna Chmielewska - pisarka, autorka powieści sensacyjnych, kryminalnych, komedii obyczajowych, a także książek dla dzieci i młodzieży. Jej książki zostały przetłumaczone na co najmniej osiem języków.

<https://www.youtube.com/watch?v=0uRZE0WGS94>

Urodziła się 2 kwietnia 1932 w Warszawie jako Irena Barbara Becker. Po mężu nazywała się Kuhn. Najwcześniejsze dzieciństwo spędziła w Grójcu i Warszawie. Jako dziecko wiele czytała i już w bardzo młodym wieku marzyła o napisaniu powieści. Po szkole powszechnej, w 1943, została oddana do internatu u Sióstr Zmartwychwstank na warszawskim Żoliborzu. Następnie uczęszczała do gimnazjum, a później wraz rodzicami wyprowadziła się na jakiś czas do Bytomia, skąd potem powróciła do Grójca. Okazało się, że jest w jednej klasie ze swoją dawną koleżanką, Janką (późniejszą absolwentką historii na Uniwersytecie Warszawskim), z którą teraz mogła się zaprzyjaźnić, a która stała się pierwowzorem postaci kilku powieści Chmielewskiej, podobnie jak członkowie rodziny pisarki. Również jedna z nauczycielek została później opisana w jednym z utworów - "Zwyczajnym życiu".

Rodzina Chmielewskiej pragnęła, żeby przyszła pisarka została lekarzem, jednak jeszcze w liceum młodą Chmielewską zaczęła interesować architektura i ją właśnie wybrała później jako kierunek studiów. W czasach szkoły średniej poznała swojego przyszłego męża, Stanisława Kuhna. Wcześniej zaszła w ciążę i wzięła ślub. Studia zaczęła już jako mężatka, a wkrótce (w 1951) urodziła pierwszego syna, Jerzego. W 1956 przyszedł na świat Stanisław Robert zwany Robertem.

Ukończyła studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, uzyskując tytuł inżyniera architekta. Pracowała m.in. w Samodzielnej Pracowni Architektoniczno-Budowlanej "Blok", w Energoprojekcie, w Biurze Projektów "Stolica". Brała udział w budowie "Domu Chłopa". Tematyka związana z pracą z tego okresu pojawiała się później w jej powieściach.

Debiutowała w 1958 na łamach czasopisma *Kultura i Życie* jako prozaik. Przez pewien czas pisała w *Kulturze i Sztuce* na tematy związane z architekturą wnętrz. W 1964 miał miejsce debiut książkowy - wydała sensacyjną powieść "Klin", sfilmowaną w 1966 pt. "Lekarstwo na miłość" z Kaliną Jędrusik, Andrzejem Łapickim i Krystyną Sienkiewicz:

<https://www.youtube.com/watch?v=1s07Mmgu2yY>

Od 1970 zajmowała się wyłącznie twórczością literacką. Łączny nakład jej powieści w Polsce przekroczył 6 mln egzemplarzy, a w Rosji - gdzie uważana jest za najpoczytniejszą pisarkę zagraniczną - 8 mln. Jej książki tłumaczono na języki obce 107 razy.

Całe życie kochała konie i wyścigi:

<https://www.youtube.com/watch?v=wwvrykUsViv>

3 maja 2004 została odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarła 7 października 2013 w Warszawie w wieku 81 lat. Została pochowana 14 października 2013 na warszawskich Powązkach.

"Poza głębokim przekonaniem, że powinnam dostać Nagrodę Nobla za rozweselenie społeczeństwa, innych ambicji nie mam."

"Określiłabym swoje powieści jako sensacje humorystyczne. Bardziej czy mniej kryminalne, ale humorystyczne. Nie tylko w samej warstwie językowej. Humorystyczność otaczającego świata przenika do mojej prozy. To nie jest satyra, tylko prezentacja kretynstwa dziejącego się wokół nas."

Chmielewska była obecna na polskiej scenie literackiej od lat 60., napisała kilkadziesiąt powieści. Do najpopularniejszych należą: "Wszyscy jesteśmy podejrzani", "Krokodyl z kraju Karoliny", "Lesio. Powieść, nie da się ukryć satyryczna", "Romans wszech czasów", "Nawiedzony dom", "Całe zdanie nieboszczyka". We wrześniu ukazał się kolejny kryminał - "Zbrodnia w efekcie".

Podstawą książek Chmielewskiej jest wątek kryminalny, na którym oparta jest wartka fabuła, pełna nieoczekiwanych zwrotów akcji, sytuacji komicznych i niezwykłych, często groteskowych.

Narratorką bywa często bohaterka o imieniu Joanna, architekt i pisarka, posiadająca wyraźne cechy autorki. Komizm powieści Chmielewskiej wynika z niezwykłych sytuacji, jakie stają się udziałem roztrzepanej Joanny i jej przyjaciół, a zwłaszcza mieszkającej w Danii przyjaciółki Alicji. Dzięki zastosowaniu niekonwencjonalnych, "kobięcych" metod prywatnego śledztwa Joanna rozwiązuje tajemnice licznych morderstw i kradzieży.

Każda nowa książka Joanny Chmielewskiej prawie automatycznie wędrowała na szczyty polskich list bestsellerów i utrzymywała się tam długo. Łączny nakład jej utworów przekroczył w Polsce 6 milionów egzemplarzy, a w Rosji - gdzie Chmielewska była uważana za najpoczytniejszą pisarkę zagraniczną - 8 milionów.

Wszystkie utwory powieściowe Joanny Chmielewskiej były wielokrotnie wznawiane, a niektóre adaptowane dla potrzeb filmu i telewizji.

(TVP Info, Onet, IAR/KK)

Chmielewska pisała przede wszystkim powieści kryminalne, choć takie stwierdzenie nie do końca oddaje bardzo specyficzny koloryt jej prozy. Rosjanie np. określają utwory Chmielewskiej trafnym mianem "kryminały ironiczne". Intryga kryminalna, choć ważna i nieusuwalna, to tutaj zaledwie osnowa, na której rozpięta jest zawsze ściśle osadzona w realiach akcja, nad wszystkim góruje zaś humor. Autorka nie stroni od efektów groteskowych. Narratorką bywa często (kiedyś wyłącznie) bohaterka o imieniu Joanna, architekt i pisarka, posiadająca wyraźne cechy autorki. Komizm powieści Chmielewskiej wynika z niezwykłych sytuacji, jakie stają się udziałem roztrzepanej Joanny i galerii jej przyjaciół, a zwłaszcza mieszkającej w Danii przyjaciółki Alicji.

Czytelnicy i krytyka literacka do najlepszych w całym dorobku Joanny Chmielewskiej zgodnie zaliczają powieści "Całe zdanie nieboszczyka" i "Wszystko czerwone". Ich bohaterka, Joanna, architekt zatrudniony w pracowni projektowej, przypadkowo wplątuje się w niezwykle intrygi kryminalne o międzynarodowym podłożu. Dzięki zastosowaniu niekonwencjonalnych metod prywatnego śledztwa Joanna rozwiązuje tajemnice licznych morderstw i kradzieży. Specyficznie "kobięcy" sposób rozumowania bardzo na pozór roztrzepanej Joanny pozwala jej na działania niekonwencjonalne, lecz zaskakujące pomysłowością, a co najważniejsze - skuteczne.

"Od trzydziestu lat pisze książki. Wyłącznie bestsellery. Niezmiennie tkwi na szczytach popularności. Podobno jest najlepiej zarabiającym polskim pisarzem (...). Dowiedziała się, że jej książki uratowały od bankructwa dwa wydawnictwa i jedną drukarnię." (pisała o niej Ewa Japał)

więcej na stronie culture.pl

"JOANNA CHMIELEWSKA Co chciałam, to uzyskałam", wywiad Aleksandry Szarłat ukazał się Gali 7 listopada 2013

Niepublikowany za życia Joanny Chmielewskiej wywiad Remigiusza Grzeli z roku 2009 pt. "Piję wino i czekam na katastrofy":

Żebym miała tyle siły, co pomysłów, to pisałabym tak, jak sobie życzą czytelnicy: jedną książkę na miesiąc. Ale nie daję rady. Mam troszkę więcej lat niż osiemnaście i brak siły marnuje mi czas. Jestem wściekła na to - mówiła kilka lat temu Joanna Chmielewska.

- O, ma pani niezłą kolekcję bursztynów.

- Własnego chowu. Z wyjątkiem jednego, ten jest kupny.

- Sama pani robiła te wszystkie wisiorki?

- Oczywiście, przecież morze nie wyrzuca biżuterii.